

ماڭا ئىپتىدائىي وۇڭگۇرىسىنىڭ

قۇانپ بالالار ءجۇر ءماز كوڭلىدى، ءدان رىزا قارىتار دا جاز كوڭلىدى

باقىتتى تۇرمىسى كارىتىناسى ⑩

□ گازەتتىمىزدىڭ جالپىلىق اقيقات قۇ- رالدارى ئىشلىسى لي لىن

”قۇانپ بالالار ءجۇر ءماز كو- ڭلىدى، ءدان رىزا قارىتار دا جاز كوڭلىدى“ — بۇل تاۋ يۇانېيڭ «تاۋ خۇاۋيان ەستەلىكىندە» ارمانداغان تاماشا تۇرمىسى كارىتىناسى.

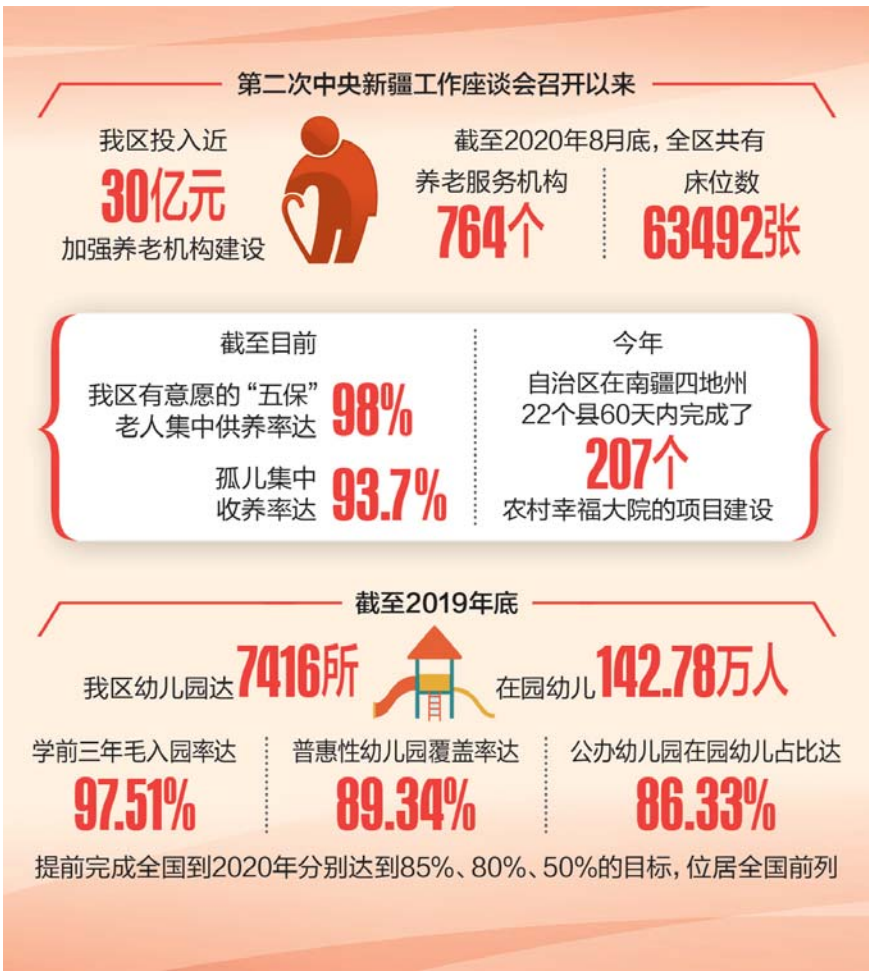
قارت پەن بالانىڭ قامى وتباسىنىڭ كوڭلى تۇيىنىشىگى، قارت پەن بالا ماسە- لەسى ەڭ ۇلكەن خالىق تۇرمىسى بولسۇ تابىلادى.

ورتالىقتىڭ شىنجاڭ قىزمەتى جونىدە- دەگى 2 - رەتكى اڭگىمە ءماجىلىسى اشىد- مائىنان بەرى، رايونىمىز خالىقتى وزەك ەتكەن دامۇ يەياسىنا تاباندى بولسۇ، ”قارت پەن بالا“ ماسەلسىن خالىق تۇر- مىسىنىڭ ئانغۇرلىم يىپىك ورنىغا قويىپ، زەينەتكەرلىككە، ءسابى تارىيەسىنە قاتىس- تى ءبىرىسپىرا ساياساتتار بەلگىلەپ، جوعا- رى دەڭگەيدە ىلگەرلەستىپ، ئاقتى، ەكچەيى - تەكچەيلى تىياناقتاندىرىپ، قارىتار مەن بالالارغا قۇاننىس سىلاپ، ار- مانداغان تۇرمىسى كارىتىناسىن شىنايى ومىردە جۇزەگە اسىردى.

زەينەتكەرلىك قىزمەت وتەۋ جۇيەسى قارىتارغا ئاقتى باقتى سىلادى ”مەنىڭ ويمىدەي دۇڭگەلەك داۋ- لەتتىلىك — قارىتتىق شاعىمدى قۇانىشىپ وتكىزۋ“، - دەيدى ءۇرىمچى قىلالىنىڭ تۇرىعى، 76 جاستاى جاڭ گۇيىڭ، الەۋ- مەتتىك اۋماقتاى قارىتارغا كۇندىز قارايلاسۇ ورتالىغىدا ول ءار كۇنى زامانداس اپكە - سڭ- ىلىملىرىپەن اڭگىمە دۇكەن قۇرىپ، ءان ايتىپ، كوڭل كوتەرىپ، قارىتتىق ءومىرىن ساۋلەلى، مول مانىپەن وتكىزۋدە.

جاڭ گۇيىڭ تۇرىغان ءۇرىمچى قىلالى تىيانشان رايونى گۇيۇاننىياڭ الەۋ- مەتتىك اۋماغىنىڭ قارىتارغا كۇندىز قارا- ىلاسۇ ورتالىغى ”15 مېنۇت بويىنىشا الەۋ- مەتتىك اۋماق زەينەتكەرلىك قىزمەت وتەۋ شەڭجەبىرى“ بويىنىشا اشلىغان، ول ۇيىنىدە جاتقان قارىتار ءۇشىن اس - سۇمەن قامداۋ، كۇندىز قارايلاسۇ، دەن- ساۋلىقتى كۇتىپتەۋ جانە قالپىنا كەلتىرۋ، دەمالس جانە كوڭل كوتەرۋ، رۇخانى جاتقان جۇباتۋ سىياقتى ءبىر بەكەتتىك قىزمەت وتەۋ ازىرلەيدى. بۇل ورتالىقتىڭ جاۋاپتىسى مېھرگۇل تۇرسۇننىڭ تانىستىر- ۇنىشا، نىدەت كەزىندە كۇندىز قارايلاسۇ ورتالىغى اس - سۇ جەتكىزىپ بەرۋ قىزمە- تىن ۇيگە دەيىن كەڭەيتىپ، جاسى ۇلعاي- مان، جالغىز تۇراتىن، ءجۇرىس - تۇرىسى قولايىسۇز قارىتاردىڭ ۇيلەرىنە شاقىرىشى اپپارات ورناتىپتى.

ورتالىقتىڭ شىنجاڭ قىزمەتى جونىدە- دەگى 2 - رەتكى اڭگىمە ءماجىلىسى اشىد- مائىنان بەرى، رايونىمىز ”ۇيدى نەگىز، الەۋمەتتىك اۋماقتى سۇيەنىش، قۇرىلمى-

داردى تولقىتاۋشى ەتكەن، ەمدەۋ مەن كۇتىمەدەۋ ءوزارا بىرلەستىرىلگەن“ زەي- نەتكەرلىك قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن بەلسە- نە قۇرىپ، زەينەتكەرلىك قىزمەت وتەۋ ۇلكىسىنىڭ ەرەكشە قىيىنشىلىغى بار قارىت- تارغا باعىتالغان، ولقىلىقتاردى تولقتاۋ تىيىن- دەگى قامقورلىق قىزمەت وتەۋدەن بارلىق قارىتارغا باعىتالغان خالىق تۇرمە- سىنىڭ قىزمەت وتەۋگە بۇرىلىس جاسا- ۋىن ىلگەرلەستىپ، شىنجاڭ ەرەكشەلىكىنە يە ءۇي، الەۋمەتتىك اۋماق، قۇرىلمى سىندى ”ۇشتى ءبىر تۇلعالاندىرىغان“ زەينەتكەرلىك قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن ال- عاشقى قامداما قالىپتاستىرىپ، 3 مېلىيارد يۇانغا جۇتىق ۇسىنىلم قوسىپ، زەينەتكەر- لىك قۇرىلمىدارى قۇرىلىسنى كۇشەيتتى.

2020 - جىلى 8 - ايدىڭ سوڭىدا دەيىن بۇكىل رايوندا جالپى زەينەتكەرلىك قىزمەت وتەۋ قۇرىلمىدارى 764كە، توسەك ورنى 63 مىڭ 492گە جەتتى. قارىتارغا كۇندىز قارايلاسۇ ورتالىغى بارغان سايىن قارىسى السۇدا. قازىرگى تاڭدا كىرىكەپلى ۇلكىدەگى الەۋمەتتىك اۋماقتاى زەينەتكەرلىك، ”يىتەرىنەت + ۇيدەگى زەينەتكەرلىك“ سىندى وزەكشە ەرەكشەلىكتەگى زەينەتكەرلىكتىڭ جاڭا ۇلكىلەرى جەر - جەردە بىرتىندەپ جارىق- قا شقتى. ءۇرىمچى قىلالىنىڭ، قۇلجا قالا- سىنان كەيىن، يىپىل قارامايلى قىلالى، سانجى جۇيىزۇ اۋتونوميالى وبلىسى، قۇمىل قىلالى ورتالىق قازىنا قولداۋ كور- سەنتىن ۇيدەگى جانە الەۋمەتتىك اۋماقتا- عى زەينەتكەرلىك قىزمەت وتەۋ رەفورما- سن تۇيىنىدە سىناق ەتەنتەن 5 - توپتاى وڭىرلەر بولسۇ بەلگىلەندى. بۇكىل شىنجاڭدا قارىتارغا كۇندىز قارايلاسۇ ور- تالىقتارى 310عا جەتتى.

”ئاڭرەتەڭ كەلىپ، كەشتە قايتامىز، بۇل جەردە كىتاپ وقىپ، جازۋ جازامىز نەھەسە كوڭل اشۇ قىمىلدارىنا قاتناسا- مىز، ون نەشە يۇانمەن 3 قۇيرماشى، ءبىر سوۋپاسى بار تۇسكى اس شۇگە

(باسى 1 - بەتتە)

تۇردىنىياز وتباسىنىڭ جان باسنىدە- دىق ەگىستىك جەرى ءبىر مۇعا دا جەت- پەيدى، جىلدىق جان باسنىدىق كىرىسى 3000 يۇان اينالاسىندا، تۇرمىستىق شىعەس- تى شىعارىپ تاستاغاندا قىلالىنى شىناقى ەدى. قىستاق تۇرىغىندارىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلۇنىسا كۆمەكتەسۇ ءۇشىن، قىستاق تۇرىغىندار كۆمىتە- تى تىنباي شىعار جول قارىستىردى.

2018 - جىلدىڭ ءبىر كۇنىندە قىستاق كادىرى ونى نىزدەپ كەلىپ، ودان قارىز اقشا الپ سىپىر باغۇ ويى بار - جوعىن سۇرايدى.

”مەن قوي، كەپتەر باعىپ كور- گەنمىن، سىپىر باغىپ كورمەيپىن. ونىڭ ۇستىنە قارىز اقشامەن باغۇعا باتلىم بارمايدى“. بۇل ۇسىنىستان تۇردىنىياز باسپايتا باس تارتادى، كەيىننىنەن قىستاق كادىرلارى وعان بۇل مەملە- كەت قازىناسىنان ءوسىمى كوتەرلەتتىن شاعىن سوھاداعى قارىز اقشا، ءوسىمى النىبايتىندىمەن، كەپىلدىك زات قويىل- مايتىندىمەن، سوھامى 50 مىڭ يۇان، ۇقت شەگى 3 جىل ەكەندىكىن ايتادى. ”قىستاق كادىرلارى ماغان ەسەپ جاساپ، قازىر ءبىر بۇزاۋدى 9000 يۇان اينالاسىندا ساتىپ بولادى، 10 ايدا بازارغا شىعارىلادى، ول كەزدە ءبىر سىپىردى 16 مىڭ يۇانغا ساتۇعا بولادى، كىرىس قومماقتى، بۇل كەدەيلىكتەن ارىلۇدىڭ تاماشا جولى دەدى“. بىرنەشە كۇن ويىلانغان سوڭ، تۇردىنىياز اقىرى قارىز اقشا الپ، سىپىر باغۇ بەكىمىنە كەلەدى.

كوپ ۇزاماي 50 مىڭ يۇان قارىز اقشا تەكسەرىپ بەكىتىلدى، تۇردىنىياز 40 مىڭ يۇانغا 4 سىپىر، 10 مىڭ يۇانغا جەم - ءسۇپ ساتىپ الادى.

تەخنىكتەردىڭ جەتەكشىلىكىندە تۇردىنىياز سىپىر باغۇدىڭ نىچاسىن يگەرىپ، تابىسقا جەتتى! العاشقى جىلى 4 سىپىردى بازارغا شىعارىپ 80 مىڭ يۇانغا ساتتى. يىپىل قارىز اقشانىڭ ۇا- قتى تولدى، ول قارىز اقشانى قايتا- رىپ ءارى تىڭنان قارىز اقشا الدى، بىرنەشە جىلغى قورىن قوسقاندا ونىڭ سىپىرى 35كە جەتتىپ، قىستاقتاى سىپىر باغۇ مائىتالانما يىنالىپ، سىپىر باغىپ كە- دەيلىكتەن تۇبەگەيلى ارىلدى.

ونىمەن ۇقساس كەدەي شارۋا ماھەتجان ءماتىرۇزى تۇردىنىيازدىڭ قارىز اقشا الپ سىپىر باغۇ ارقىلى جا- دايسىن جاساقتانقان كورپ، قىستاق تۇرىغىندار كۆمىتەتەن كەلىپ قارىز اقشا الۇعا ءوتىنىش بەرىپ، سىپىر باغۇدى وى- لادى. ”قارىزعا العان اقشاعا سىپىر باغىپ اقشا تاپقان ورنىدى كەكەن“. ماھەتجان يىپىل ءوزىنىڭ 3 سىپىرىنىڭ كىرىسىنە شىلان، انار ساتقان اقشانى قوسقاندا جىلدىق كىرىسىنىڭ 70 مىڭ يۇان بولا- تىدىعى داۋسىز ەكەندىكىن ايتتى.

توپارقى قىستاعىنا بارساڭىز، ەكى قابىرعاعا قارىز اقشا الپ باغىم- شىلقىپەن شۇغىلدانۋ ارقىلى كەدەيلىك- تەن ارىلغان ”داڭقى تاقىستاننىڭ“ تولعا- نىن كورەسىز. ءماتىسدىق بىپىرايمى، كەدەي شارۋا، 50 مىڭ يۇان شاعىن سو- مالى قارىز اقشا العان، 4 سىپىرى، 80 قويى، 600 كەپتەرى بار؛ يۇنۇس راجاپ،

كەدەي شارۋا، 50 مىڭ يۇان شاعىن سوھالى قارىز اقشا العان، 7 سىپىرى، 27 قويى، 360 كەپتە- رى بار...

مەملەكتە ەلەكتىر كۇشى قارىجى قوسۇ توبى شىنجاڭ سەرىكتەستىگە- نىڭ توپارقى قىستاعىندا تۇراتىن ”ۇعسۇ، تىمىدىلىك جاساۋ، توعىستىرۋ“ قىزمەت اترەتنىڭ باسشى، ءبىرىنشى شۇجى گى مىڭجۇڭ بىلاي دەدى: قازىر باغىمىشلىق كىرىسى قىستاق تۇر- عىندارىنىڭ جان باسنىدىق كىرىسىنىڭ %60تەن استامىن ۇستايىدى، بۇكىل قىستاقتا %80تەن استام شارۋا وتباسى سىپىر، قوي سىياقتى مال، قۇس باغىمىش- لمىغان ات سالىسىپ، باغىمىشلىق قىستاق تۇرىغىندارىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلىپ بايۇدا- عى كاسىپ سالاسىنا اينالدى.

”قارىز اقشا بەرۋگە تىيىستەلەرىنە تۇگەل قارىز اقشا بەرۋ“ پرىنسىپىنە- گىزگە الپ، ەڭبەك قۇاتى جوق ەڭ تومەنگى تۇرمىس قاماتماسىزدىغان تۇسىرىلمەيتىن وتباسىلاردىن سىرت، ءبىز كەدەي وتباسىلاردىن، كەدەيلىك جىدەگىندەگى وتباسىلاردىن ءوز ەرىكتەرد- مەن شاعىن سوھادا قارىز اقشا الۇعا ءوتىنىش بەرىپ، باغىمىشلىق كاسىپىن دا- متۇعا نىتالاندىردىق“. گى مىڭجۇڭ: سو- نىمەن بىرگە، قىزمەت اترەتى مەن قىستاق ”ەكى كۆمىتەتى“ اۋدانداى، اۋىلداى قانىستى تاراۋلاردىڭ قولداۋىن- دا قىستاق تۇرىغىندارىنىڭ علمىي باغۇ وتكىلىن ويداعىداي يگەرۋىنە كۆمەكتە- سىپ، باغىمىشلىق پايداسىنا شىناي كەپىل- دىك ەتىپ، شاعىن سوھاداعى قارىز اقشانىڭ ونىدىلىگىن تولىق ساۋلەلەندىرۋىنە مۇكىن- دىك جاسادىق، - دەدى.

قازىر تۇتاس قىستاقتا 266 وتبا- سىنىڭ ءوتىنىش ەتكەن شاعىن سوھادا- عى قارىز اقشاسى جالپى 13 مىللىيون 160 مىڭ يۇان بولدى، مۇنىڭ %80ى سىپىر، قوي باغۇعا جۇمىسالدى. تۇتاس قىستاقتا قوراداعى سىپىردىڭ سانى 2016 - جىلدىڭ سوڭىنداى 84تەن كۆبەيىپ قازىر 580 نەشەگە جەتتى، سىپىر باغۇ كاسىپ سالاسىنىڭ ءوندىرىس جالپى قۇنى 9 مىللىيون 280 مىڭ يۇانغا جەتتى، قىستاق تۇرىغىندارىنىڭ جىلدىق جان باسنىدىق تازا كىرىسى 10 مىڭ يۇاننان اسىپ، 2019 - جىلى تۇتاس قىستاق كەدەي قىستاق تىزىمىنەن شە- گىندى.

”ءبىز باغىمىشلىق سەلبەستىك كۆبەرتىۋىن قۇردىق، يىپىل تاغى 70 مۇ جەر شىعارىپ، 1000 سىپىر، 5000 قوي سياتىن كۆلەمدەنگەن شوعىرلى باغىمىشلىق شاعىن اۋماعىن قۇرىپ، با- غىمىشلىق كاسىپىنىڭ ساپاسىن كوتەرىپ، ونىمىدىلىگىن ارتتىرۇعا نەگىز قىلاۋدى جوسپارلاپ وتىرىمىز“. گى مىڭجۇڭ: تۇتاس قىستاقتا كۆلەمدەنگەن، ولشەمدەن- گەن باغىمىشلىقتى بىرتىندەپ جالبىلاست- رىپ، قىستاق تۇرىغىندارىنىڭ باغىمىشلىق كە- رىسىن ۇزدەنكىسىز جوعارىلاتامىز، - دەدى. بۇگىنگى كۇندە سىپىر الھاقشى بولغاندا توڭرەكتەكى ساۋداگەرلەر تو- پارىق قىستاعىنا بارادى، ولار توپتالىپ قىستاققا كەلىپ ”سىپىرعا تاپسىرىس بەرە- دى“، توپارقى قىستاعىنىڭ داڭقى دا كۇن سايىن ”اسپانداپ كەلەدى“.